

РЕЦЕНЗИЯ

**От: доц. дн Манол Николов Манолов, преподавател в Катедра
„Психология“ на ПУ „Паисий Хилендарски“**

Относно: дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен „доктор“, област на висшето образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление: 3.2. Психология, научна специалност: Педагогическа и възрастова психология.

Автор на дисертационния труд: Параскеви Георгиос Баракляну

Тема на дисертационния труд: „Промени в професионалните качества на учители, работещи в ситуация на психическа и социална изолация“

Научен ръководител: доц. д-р Русанка Манчева

Получени материали: автобиография, дисертация, автореферат

I. Общо описание на предоставения материал

Със заповед № 2517 от 28.10.2024 г. на Ректора на Югозападен университет „Неофит Рилски“ Благоевград съм определен за член на научното жури за осигуряване на процедура за защита на дисертационен труд на тема „Промени в професионалните качества на учители, работещи в ситуация на психическа и социална изолация“ за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ в област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.2. Психология, докторска програма „Педагогическа и възрастова психология. Автор на дисертационния труд е Параскеви Георгиос Баракляну – докторант към катедра “Психология“ с научен ръководител доц. д-р Русанка Манчева.

Представеният от Параскеви Георгиос Баракляну комплект материали на електронен и хартиен носител е в съответствие с националното законодателство и съответния правилник в ЮЗУ. Предоставени са автореферат на български и английски език, автобиография и дисертационния труд на английски език.

II. Кратки биографични данни за докторанта

Параскеви Георгиос Бараклиану впечатлява със своето бързо академично и професионално развитие. Родена през 1995 г. в Гърция, завършва Педагогическия департамент по начално образование в Аристотеловия университет в Солун през 2017 г., където придобива бакалавърска степен. През периода 2017–2019 г. продължава образованието си с магистърска програма по Специална педагогика в Софийския университет „Св. Климент Охридски“, като дипломата ѝ е призната в Гърция. В момента е докторант в областта на педагогическата и възрастовата психология.

Професионалният ѝ опит включва работа като учител в начален курс и специален педагог в различни училища в Гърция, включително начални училища в Потамос (Китира), Ксанти и Мосхато (Атина). През годините е работила както в стандартна учебна среда, така и с деца със специални образователни потребности, включително с ученици с обучителни затруднения, умствена изостаналост и хиперактивност с дефицит на внимание (ADHD). Освен това е натрупала опит като частен учител и обучител в специализирани образователни програми.

Докторантът има допълнителни квалификации, включително сертификат за писменост на Брайловата азбука и компютърни умения, признати с удостоверение от UNICERT. Освен това владее английски език на ниво Pearson Test of English General Level 3.

В момента Бараклиану съчетава академичната си дейност с професионалната си работа като учител и специален педагог, като продължава да допринася за развитието на образованието в областта на началното и специалното обучение.

III. Актуалност на тематиката и целесъобразност на поставените цели и задачи

Темата на изследването е изключително актуална, особено в контекста на значителните промени, които пандемията от COVID-19 наложи върху всяка сфера на живеенето. По-конкретно, в полето на всяко ниво на образованието преподавателите се изправиха пред безпрецедентни предизвикателства, което прави разбирането на въздействието върху тяхното психологическо благополучие, професионално развитие и външни фактори като социалната изолация от съществено значение за разработването на ефективни образователни политики. Актуалността на тази тематика е подчертана от нейната глобална значимост, като пандемията послужи като катализатор за дълбоки промени в начина, по който функционират образователните системи, и в динамиката на ролята на учителите в тях. В контекста на съвременните тенденции, изискващи гъвкавост и адаптивност в преподаването, този тип изследвания осигуряват научна база за структурирани и ефективни интервенции.

Целите и задачите на изследването са напълно релевантни, като позволяват цялостен и задълбочен анализ на сложностите, пред които са изправени учителите в новите образователни условия. Целта за предоставяне на изчерпателна представа за различните измерения, които влияят върху преподавателите – от психологическото благополучие до професионалните умения – е особено важна за справянето с големите предизвикателства, възникнали по време и след пандемията. Изследователските задачи също така са внимателно формулирани, така че да обхванат ключови аспекти на проблема. Анализът на емоционалното въздействие на пандемията върху учителите предоставя важни данни за това как техните емоционални състояния са се променили и как могат да бъдат подкрепени. Проучването на промените в нивата на тревожност и стратегиите за справяне е основополагащо за разработване на мерки за подкрепа. Идентифицирането на необходимите професионални умения в отговор на бързия преход към онлайн обучение осигурява яснота за необходимостта от нови форми на професионално развитие. Изследването на връзката между психологическите промени и професионалните умения подчертава необходимостта от емоционална подкрепа като съществен фактор за ефективни педагогически практики. Анализът на опита на учителите с дистанционно обучение предоставя ценни прозрения за ефективни методологии, докато изследването на въздействието на дистанционното обучение върху учениците и подкрепата от родителите е от ключово значение за създаването на подкрепяща учебна среда.

Контекстуалният фокус върху преживяванията на учителите в Гърция прави изследването още по-ценен принос, тъй като то отчита регионалните особености и специфичните образователни нужди на страната. Това създава възможност за разработване на интервенции, които са съобразени с локалните предизвикателства. Основната цел на изследването – предоставянето на насоки за нови образователни политики – е от решаващо значение в постпандемичния образователен контекст. Използването на емпирични данни за разработването на политики осигурява по-ефективна и устойчиво насочена подкрепа за учителите. Общият принос на изследването е свързан с насърчаване на разбирането за сложностите, пред които са изправени преподавателите, и с разработването на стратегии за подобряване на тяхното професионално и емоционално благополучие в контекста на динамично променящата се образователна среда.

IV. Познаване на проблема

Обобщено, проблемът който докторантът излага в своята работа се фокусира върху психологическите и професионалните предизвикателства, пред които са изправени

учителите в Гърция в пост-COVID-19 времето. Разглеждат се подробно значителните промени в образователната среда, които принудиха учителите бързо да преминат към онлайн или хибридни форми на обучение без необходимата предварителна подготовка и подкрепа. Тази промяна засяга не само методите на преподаване, но и интензивният характер на промяната повишава нивата на стрес сред учителите, пораждайки опасения за професионално прегаряне, изолация и качествата на общата ефективност на педагогическите им практики. Един от ключовите аспекти на проблема е психологическото въздействие, тъй като учителите съобщават за увеличени нива на тревожност, стрес и емоционално изтощение, което може да повлияе негативно както на тяхното психично здраве, така и на резултатите на учениците. Пандемията води и до допълнително ниво на напрежение в образователна система, която и преди COVID-19 се бори с бюрократични ограничения и социално-икономически предизвикателства. Друг съществен аспект е необходимостта от развитие на професионални умения, тъй като преминаването към дигитално обучение наложи придобиването на нови технически умения и овладяването на онлайн стратегии за ангажиране на учениците. Това изискване засилва натиска върху учителите да се адаптират бързо към непознати технологии и методи на преподаване, което допълнително утежни проблемите, свързани с баланса между професионалния и личния живот и професионалната изолация. Важно е да се отбележи, че предизвикателствата, съществували в образователната система в Гърция преди пандемията, като професионалното прегаряне, породено от социално-икономически фактори и системните бюрократични усложнения, вероятно са се задълбочили в резултат на внезапния преход към дистанционно обучение. Освен това, макар да съществува значителен обем изследвания за опита на учителите в други международни контексти по време на пандемията, липсват целенасочени изследвания, разглеждащи специфичните преживявания на гръцките учители. Това подчертава необходимостта от изследване на уникалните образователни предизвикателства в Гърция през този период и предполага нуждата от проучвания, които да разгледат цялостно тези психологически и професионални промени. Дългосрочните образователни последици също са от ключово значение, тъй като разбирането на тези промени върху учителите би могло да информира бъдещите образователни политики и реформи в Гърция, като осигури създаването на достатъчно системи за подкрепа за укрепване на способностите на учителите и изграждане на устойчива учебна среда за учениците. Изследователският проблем подчертава спешната нужда от проучване на психологическите и професионалните измерения на учителите в Гърция след пандемията,

с цел да се запълнят празнотите в литературата и да се разработят практически интервенции за подобряване на благосъстоянието на учителите и образователните резултати.

V. Методика на изследването

Методологията на изследването е структурирана в рамките на количествената изследователска парадигма и цели да предостави статистически обоснована информация относно психологическите и професионалните промени, които учителите в Гърция са преживели във времето след КОВИД 19. Количественият подход е избран, за да позволи измерване, сравняване и установяване на връзки между променливи, свързани с психологическото благополучие и професионалните умения на учителите, като изследователските въпроси са насочени към разбиране на мащаба и насочеността на тези промени. Събирането на данни се осъществява с стандартизирани въпросници, валидирани в предходни изследвания, за да се гарантира достоверност. Използваният метод на избор на извадката позволява включване на учители от различни академични среди, образователни степени и географски региони в Гърция, което повишава възможността за обобщение на резултатите. Допълнително, приложението на дизайн, който разглежда преживяванията в различни периоди от време през погледа на един човек позволява проследяването на динамиката в развитие. Въпросникът, използван за изследването, включва демографска част и шест отделни секции, разглеждащи различни аспекти на професионалния и личния живот на учителите. Те обхващат емоционалното състояние преди и след пандемията, загрижеността относно ученето на учениците, възприятието за необходимостта от професионално развитие в областта на онлайн преподаването, ефектите на пандемията върху психичното здраве и работното удовлетворение, опита с дистанционното обучение и въздействието му върху стила на преподаване, както и подкрепата, предоставена на учениците и техните родители. За анализ на данните са използвани дескриптивни статистически методи за профилиране на характеристиките на извадката и инференциални статистически техники, като ANOVA и т-тест за сравняване на средни, за изследване на връзките между различните променливи. Специално внимание е обърнато на етичните аспекти, като ще се осигури информирано съгласие от участниците и спазване на принципите за защита на личните данни. Участниците ще бъдат информирани за целите на изследването и ще им бъде гарантирана анонимността и конфиденциалността. Методологията е проектирана така, че да гарантира надеждност чрез представителна извадка и валидни методи за събиране на данни, като резултатите ще бъдат проверени чрез обективна оценка и прозрачност в докладването. Това гарантира, че изследването ще

отговори на поставените изследователски въпроси и цели, като предостави стабилна и етична рамка за събиране и анализ на данни и същевременно отрази сложността на преживяванията на учителите по време на пандемията.

VI. Характеристика и оценка на дисертационния труд

Дисертационният труд на Параскеви Бараклиану е задълбочено изследване на професионалните качества на учителите в контекста на ментална и социална изолация, предизвикана от пандемията от COVID-19. Трудът адресира едно от най-актуалните предизвикателства в съвременното образование, а именно адаптацията на педагогическия процес към дигиталните и хибридните форми на обучение, като същевременно изследва влиянието на пандемията върху психологическото благополучие и професионалното развитие на учителите.

Изследването е добре структурирано и съчетава три основни компонента: теоретична част, методология и емпиричен анализ. Теоретичната част обхваща задълбочен анализ на влиянието на пандемията върху образователната система, включително психологическите аспекти като бърнаут, стрес и социална изолация. Тя разглежда и историческите паралели с пандемии от миналото, което придава по-широк контекст на дискусията.

Методологията е основана на количествен изследователски подход, който използва стандартизирани въпросници, валидирани в предишни изследвания, за да осигури достоверност и надеждност на събраните данни. Стратифицираното случайно извадково проучване включва учители от различни географски региони, видове училища и професионален опит, което дава възможността за по-висока външна надеждност. Впечатляващ е и обемът на данните, представени чрез 23 фигури и 25 таблици, както и използването на съвременни статистически методи като ANOVA, дескриптивна статистика.

Емпиричният анализ предлага детайлна картина на промените в професионалните качества на учителите, като обхваща аспекти като емоционално изтощение, технически умения за онлайн преподаване, иновации в педагогическите подходи и взаимодействие с родители и ученици. Данните са интерпретирани компетентно и се правят обосновани изводи относно влиянието на демографските фактори (възраст, пол, професионален опит) върху тези промени.

Научните приноси на дисертацията са значими. Трудът предлага оригинален модел за оценка на професионалните качества на учителите в условия на ментална и социална изолация. Резултатите не само идентифицират ключови предизвикателства, но и

предоставят практически насоки за разработване на образователни политики и програми за професионално развитие. Актуалността на темата е безспорна, като изследването запълва липсата на емпирични данни за опита на гръцките учители в този контекст. Това е особено важно, тъй като пандемията постави основата за дългосрочни промени в образователните системи по света.

Целите и задачите на дисертацията са целесъобразни и ясно формулирани. Те са в синхрон с поставените изследователски въпроси и покриват основните аспекти на изследвания проблем. Изследването предоставя не само научно обосновани отговори, но и практически решения, които могат да бъдат приложени в реални образователни условия.

Заклученията на дисертацията са логически обосновани, а интерпретацията на резултатите е представена професионално. Авторът демонстрира високо ниво на аналитично мислене, научна прецизност и способност да съчетава теоретични и практически аспекти.

В обобщение, дисертационният труд на Параскеви Георгиос Бараклиану представлява значим научен принос в областта на образователната и възрастовата психология. Той демонстрира висок академичен стандарт, практическа приложимост и потенциал за бъдещи изследвания в контекста на постпандемичните предизвикателства в образованието.

VII. Приноси и значимост за науката и практиката

Изследването предоставя задълбочен преглед на професионалните качества на учителите, работещи в условия, характеризиращи се с психическа и социална изолация, като разкрива техните роли в такива предизвикателни обстоятелства. Един от ключовите приноси е създаването на изчерпателен лист с основни характеристики, който обхваща професионалните страхове и тревоги, свързани с преподаването, техническите умения, необходими за онлайн обучение, компетенциите за ефективно дистанционно образование, способностите за справяне с емоционалното изтощение и готовността за иновативни педагогически подходи. Освен това в изследването се разглежда важноста на сътрудничеството с ученици и родители за създаване на подкрепяща учебна среда. Чрез емпирично изследване се анализират въздействията на преминаването към дистанционно обучение върху професионалните характеристики на учителите, като се изтъкват значими резултати, свързани с тази трансформация. Установено е, че променящият се образователен пейзаж изисква търсене на нови педагогически подходи, което води до модификация на

професионалните качества на учителите. Изследването потвърждава, че професионалната промяна е от съществено значение за адаптацията на учителите към новите образователни парадигми, като подчертава необходимостта от непрекъснато развитие на преподавателските практики. Специално внимание е обърнато на влиянието на демографските фактори като пол, възраст, професионален опит и вид на училището, които определят успеха на професионалните промени, като предоставя детайлен поглед върху динамиката на учителите по време на прехода към онлайн образование. Изводите от изследването имат значение и за разработването на програми за професионално обучение, насочени към подобряване на професионалните умения на гръцките учители, особено в нетрадиционни учебни среди. Значимостта на изследването се изразява в приноса му към разширяването на дебата за образователната устойчивост по време на кризи, като подчертава важността на адаптивността в преподавателските методологии. Резултатите също така предоставят основа за бъдещи изследвания върху дългосрочните ефекти на онлайн учебните среди върху преподавателските практики и благополучието на учителите. Изследването предлага ценни насоки за разработването на образователни политики, насочени към подкрепа на учителите, особено в кризисни ситуации, като акцентира върху необходимостта от структурирани рамки за професионално развитие. В крайна сметка фокусът върху адаптацията на учителите има за цел да подобри учебните преживявания и благополучието на учениците както в дистанционна, така и в присъствена среда, като се отговаря на техните холистични нужди в условия на несигурност. Това изследване допринася съществено за разбирането на развиващата се роля на учителите и на основните качества, необходими за справяне с предизвикателствата на съвременната образователна среда, особено по време и след кризи като пандемията от Covid-19.

VIII. Преценка на публикациите по дисертационния труд

Публикациите на Параскеви Георгиос Бараклиану отразяват научната стойност и актуалността на изследователската ѝ дейност, като се съсредоточават върху значими теми, свързани с влиянието на пандемията от COVID-19 върху образованието и обществото. Всички статии са пряко свързани с основните теми и проблеми, разгледани в дисертационния труд, и затвърждават научния принос на автора.

Baraklianou, P. (2024). Echoes Through Time: Comparative Insights into Educational Resilience and Adaptation during the Covid-19 Era and the Golden Age of Pericles - Тази публикация впечатлява с оригиналния си подход към сравнението

между съвременната образователна устойчивост по време на пандемията и историческите аспекти на адаптацията в епохата на Перикъл. Авторът демонстрира задълбочено разбиране за взаимовръзката между исторически и съвременни социални и педагогически предизвикателства. Това показва аналитична мисъл и умение за свързване на теоретични и емпирични данни в широк контекст. Статията допълва дисертационния труд, като подчертава важноста на историческата перспектива за разбиране на настоящите образователни проблеми.

Baraklianou, P. (2024). *Changes in the psychology and professional skills of teachers during Covid-19* - Тази публикация е пряко свързана с основните изследователски въпроси на дисертационния труд, разглеждайки детайлно как пандемията е повлияла на психологическото състояние и професионалните умения на учителите. Авторът успешно представя емпирични данни и обосновава изводи, които са в подкрепа на основните заключения на дисертационното изследване. Публикацията е ценен научен принос към темата и демонстрира задълбочен емпиричен анализ.

Baraklianou, P. (2023). *Corona virus and teachers' adaptation*. Тази статия предлага подробен преглед на адаптацията на учителите към промените, наложени от пандемията. Авторът изследва процесите на адаптация и предизвикателствата, с които учителите са се сблъскали, като разглежда темата от психологическа и професионална перспектива. Това показва последователност в изследователските интереси на докторанта и демонстрира способността ѝ да идентифицира практически проблеми в образователната система.

Baraklianou, P. (2023). *The impact of the corona virus on society and education*. Тази публикация разширява обхвата на изследването, разглеждайки по-широките социални и образователни последици от пандемията. Въпреки че се отдалечава от строго педагогическата тематика, тя допринася за разбирането на социалния контекст, в който се развиват промените в образователните системи. Това допълва дисертацията, като предоставя по-широка рамка за анализ на въздействията на COVID-19.

Публикациите демонстрират сериозен научен интерес, аналитични умения и ангажираност към актуални и значими теми. Те са тясно свързани с дисертационния труд, като затвърждават неговите основни изводи и допринасят за по-широкото разбиране на изследователските проблеми. Въпреки че някои от публикациите са по-обща по своя обхват, това не намалява тяхната стойност, а напротив – разширява контекста на

изследванията. Тези публикации свидетелстват за зрелостта на докторанта като изследовател и затвърждават научния му принос в разглежданата област.

IX. Лично участие на докторанта

Дисертационният труд на Параскеви Георгиос Бараклиану демонстрира ясно и последователно участие на докторанта във всички аспекти на изследователския процес. Авторът самостоятелно е формулирал изследователските въпроси, целите и задачите, като те са в пълно съответствие с актуалността и значимостта на разглежданата тема. Личният принос на докторанта е видим в разработването на изследователската методология, включително създаването, адаптирането и прилагането на стандартизирани инструменти за събиране на данни, както и в извършването на подробен статистически анализ. Провеждането на емпиричното изследване, включващо учители от различни региони на Гърция, също е резултат от инициативността и организационните умения на докторанта. Анализът на резултатите е осъществен прецизно и задълбочено, което демонстрира способността на автора да интерпретира сложни взаимовръзки между професионални и психологически фактори. Освен това, авторът е интегрирал иновативен теоретичен подход и съвременни научни модели, като е предоставил оригинален принос в разбирането на промените в професионалните качества на учителите в контекста на менталната и социална изолация. Личното участие на докторанта е от съществено значение за високото качество и научната стойност на дисертационния труд.

X. Автореферат

Авторефератът успешно синтезира основните акценти от изследването, като същевременно предоставя ясна и структурирана представа за неговия обхват, цели, задачи и резултати. Авторефератът впечатлява със своята прецизност и логична последователност, което го прави лесно достъпен за широк кръг читатели, включително и за неспециалисти. Основните достойнства на автореферата могат да бъдат оценени спрямо следните аспекти:

Авторефератът представя основните моменти от дисертационния труд в ясен и подреден вид, като използва логическа последователност, която съответства на структурата на дисертацията. Това улеснява читателя в разбирането на сложната проблематика на изследването.

Авторефератът е с релевантен обем, включва всички ключови компоненти на дисертационния труд – от теоретичната рамка и методологията до основните изводи и

препоръки. В същото време, авторът е избегнал излишното навлизане в подробности, като се е фокусирал върху най-съществените аспекти.

Ясно са формулирани научните приноси на изследването, като подчертава оригиналността на подхода и практическата значимост на резултатите. Той ефективно комуникира значимостта на изследването в контекста на постпандемичните образователни предизвикателства.

Стилът на писане в автореферата е ясен и разбираем, което позволява на по-широка аудитория – не само специалисти, но и практики, учители и политици – да извлекат полза от изследването.

XI. Критични забележки и препоръки

Дисертацията представлява ценно изследване в областта на педагогическата и възрастовата психология, но както всяко научно изследване, тя има някои ограничения, които следва да бъдат посочени.

Въпреки заявеното намерение за лонгитюдно изследване, както е посочено на страница 93, реално не е изпълнен истински лонгитюден подход, при който едни и същи лица се изследват в различни времеви моменти. Вместо това, участниците са били попитани да оценят своите преживявания за три времеви условия – преди пандемията, по време на пандемията и след нея. Това не предоставя обективни данни за промени във времето, а разчита на ретроспективни самооценки, които са подложени на когнитивни пристрастия и неточности в спомените.

Не е извършен регресионен анализ, който също е посочен на стр. 93.

Въпреки впечатляващия обем от данни, представен чрез таблици и графики, липсва достатъчно интерпретация на някои от тях. Някои графики и таблици са оставени без детайлни коментари, което може да затрудни читателя в разбирането на тяхната значимост.

Макар че извадката обхваща широк спектър от учители, не са маркирани възможните изкривявания във връзка с подхода на „снежната топка“ и свързани с демографските характеристики на участниците. Например, дали извадката представлява равномерно различните региони и социално-икономически слоеве в Гърция.

Въпреки тези критични бележки, е важно да се подчертае, че те не ограничават съществено научните приноси и съдържателната стойност на дисертационния труд. Изследването предлага значима емпирична база за разбирането на промените в професионалните качества на учителите в условия на ментална и социална изолация.

Ограниченията по-скоро отварят възможности за бъдещи изследвания, които да задълбочат и доразвият направените изводи.

XII. Лични впечатления

Параскеви Георгиос Бараклиану впечатлява със своята младост, амбиция и стремеж към бързо професионално и академично развитие. Въпреки сравнително кратката си кариера, тя демонстрира забележителна зрялост в подхода си към изследванията и преподаването, което е резултат както от нейната солидна академична подготовка, така и от опита ѝ в различни образователни контексти. Нейната аналитична мисъл е ясно изразена, като тя показва способност за систематичен анализ на информация, логическо мислене и изводи, базирани на научни доказателства.

Едно от най-силните ѝ качества е склонността ѝ да търси факти и да основава своите заключения на емпирични данни. Това е особено видимо в начина, по който е структурирала своята дисертация – с внимание към детайла, използвайки утвърдени научни методологии и доказателства. Тя притежава и изключителни умения за синтез, които ѝ позволяват да комбинира различни източници на информация в цялостен и задълбочен анализ. Освен това, тя проявява способност да идентифицира ключови въпроси в съвременната педагогическа наука, като избира теми, които са едновременно актуални и със значителен практически принос.

Докторантът впечатлява със своята ориентация към изследването на съвременни и релевантни за образователната практика проблеми, като успешно успява да ги постави в научен контекст и да предложи практически решения. Нейният интерес към теми, свързани с психологическите и професионалните предизвикателства, пред които са изправени учителите, особено в кризисни ситуации, показва не само професионална ангажираност, но и дълбоко разбиране за нуждите на съвременното образование.

Впечатляваща е и нейната дисциплина и отговорност към научната работа, които се проявяват в способността ѝ да организира и изпълнява мащабно изследване с висока степен на детайлност и научна прецизност. Уверен съм, че нейните интелектуални способности и отдаденост ще продължат да я утвърждават като значим изследовател в областта на педагогическата и възрастовата психология.

XIII. Препоръки за бъдещо използване на дисертационните приноси и резултати

Резултатите и приносите от дисертационния труд на Параскеви Георгиос Бараклиану предоставят солидна основа за разработване на дългосрочни стратегии и политики, които

да подобрят състоянието на учителите в образователната система. Ето основните препоръки за бъдещото използване на тези резултати:

Постоянен мониторинг на състоянието на учителите. Въз основа на методологията и изводите от дисертацията, може да бъде създадена система за редовно проследяване на психологическото благополучие и професионалните нужди на учителите. Това би включвало периодични проучвания и оценка на факторите, които влияят на тяхната мотивация, стрес, професионално развитие и удовлетворение от работата.

Разработване на политики за подкрепа. Резултатите от изследването подчертават необходимостта от създаване на политики, насочени към активна подкрепа на учителите. Тези политики могат да включват програми за психологическа подкрепа, обучение по управление на стреса, изграждане на умения за адаптация към иновации в образованието и подкрепа за баланса между личния и професионалния живот.

Създаване на платформи за обмен на опит. На база изводите за нуждата от професионално развитие и адаптация към нови технологии, могат да бъдат създадени мрежи или платформи за споделяне на добри практики между учители. Това би насърчило сътрудничеството и би предоставило пространство за обмен на идеи и подкрепа.

Подкрепа за иновации в педагогическите подходи. Научните приноси в дисертацията, свързани с адаптацията на учителите към дигиталното и дистанционното обучение, могат да бъдат използвани за разработване на програми за обучение, които да подготвят учителите за нови педагогически предизвикателства. Това би могло да включва курсове за интегриране на технологии в обучението, работа в хибридни формати и взаимодействие със семейства в дистанционна среда.

В заключение, приносите на дисертационния труд предлагат устойчив модел за разширяване на познанията за състоянието на учителите и за разработване на интервенции, които да подобрят тяхното благополучие и ефективност. Интегрирането на резултатите в образователните политики и практики ще гарантира, че образователната система е адаптивна и устойчива в отговор на съвременните предизвикателства.

XIV. Заключение

Дисертационният труд на Параскеви Георгиос Бараклиану е пример за съвременно и релевантно научно изследване, което разглежда едни от най-значимите предизвикателства в образователната система, породени от пандемията COVID-19. Научните приноси на труда са неоспорими – изследването предоставя важна емпирична

база и практически насоки, които могат да послужат за разработване на политики и интервенции в подкрепа на учителите.

Параскеви Георгиос Бараклиану демонстрира изключителни личностни и академични качества, включително аналитична мисъл, умения за синтез и способност за справяне със сложни изследователски задачи. На базата на високата научна стойност на дисертационния труд и научните приноси, които той предлага, препоръчвам на Параскеви Георгиос Бараклиану да бъде присъдена образователната и научната степен „доктор“.

16.11.2024

Член на научното жури :

/ доц. дн Манол Манолов /

SCIENTIFIC JURY MEMBER'S REVIEW

By: Assoc. prof. Manol Nikolov Manolov, Lecturer at the Department of Psychology, at "Paisii Hilendarski", University of Plovdiv

Subject: PhD thesis for acquiring of educational and scientific degree "doctor", scientific field 3. Social, economic, and legacy sciences, professional field: 3.2. Psychology, Educational and developmental psychology.

Author of the thesis: PARASKEVI GEORGIOS BARAKLIANOU

Dissertation Topic: "Changes in the professional qualities of teachers working in a situation of mental and social isolation"

Scientific supervisor: assoc. prof. Rusanka Mancheva, PhD

Materials received: CV, dissertation, abstract

I. General description of the material provided

By Order No. 2517 of 28.10.2024 of the Rector of Southwest University "Neofit Rilski" Blagoevgrad I have been appointed as a member of the scientific jury for providing a procedure for the defense of a dissertation thesis entitled "Changes in the professional qualities of teachers working in a situation of psychological and social isolation" for the acquisition of the educational and scientific degree "Doctor" in the field of higher education 3. Social, Economic and Legal Sciences, professional field 3.2. The author of the dissertation is Paraskevi Georgios Baraklianu - PhD student at the Department of Psychology with scientific supervisor Assoc. Prof. Dr. Rusanka Mancheva.

The set of electronic and paper materials submitted by Paraskevi Georgios Baraklianu is in accordance with national legislation and the relevant regulations at SUSU. An abstract in Bulgarian and English, a curriculum vitae and the dissertation in English are provided.

II. Brief biographical data about the PhD student

Paraskevi Georgios Baraklianu impresses with his rapid academic and professional development. Born in 1995 in Greece, she graduated from the Pedagogical Department of Primary Education at Aristotle University of Thessaloniki in 2017, where she obtained her Bachelor's degree. During the period 2017-2019 she continued her studies with a Master's degree in Special Education at the University of Sofia, St. Her diploma is recognized in Greece. She is currently a PhD candidate in the field of Educational and Age Psychology.

Her professional experience includes working as a primary teacher and special educator in various schools in Greece, including primary schools in Potamos (Kythira), Xanthi and Moshato (Athens). Over the years, she has worked both in a standard educational setting and with children with special educational needs, including students with learning disabilities, mental retardation and attention deficit hyperactivity disorder (ADHD). She has also gained experience as a private tutor and trainer in special education programs.

The PhD student has additional qualifications including a certificate in Braille writing and computer skills recognised by a UNICERT certificate. In addition, he is proficient in English at Pearson Test of English General Level 3.

Currently, Baraklianu combines his academic work with his professional work as a teacher and special educator, continuing to contribute to the development of education in the field of primary and special education.

III. Relevance of the topic and appropriateness of the objectives and tasks

The research topic is extremely topical, especially in the context of the significant changes that the COVID-19 pandemic has imposed on every sphere of life. Specifically, in the field of education at every level, educators have faced unprecedented challenges, making an understanding of the impact on their psychological well-being, professional development, and external factors such as social isolation essential to the development of effective educational policies. The relevance of this topic is underscored by its global significance, with the pandemic serving as a catalyst for profound changes in the way education systems function and in the dynamics of teachers' roles within them. In the context of current trends requiring flexibility and adaptability in teaching, this type of research provides a scientific basis for structured and effective interventions.

The aims and objectives of the study are fully relevant, allowing a comprehensive and in-depth analysis of the complexities faced by teachers in the new educational context. The goal of providing a comprehensive view of the various dimensions that affect teachers—from psychological well-being to professional skills—is particularly important for addressing the major challenges that have arisen during and since the pandemic. The research tasks are also carefully worded to cover

key aspects of the problem. The analysis of the emotional impact of the pandemic on teachers provides important insights into how their emotional states have changed and how they can be supported. Exploring changes in anxiety levels and coping strategies is fundamental to developing support measures. Identifying the professional skills needed in response to the rapid transition to online learning provides clarity about the need for new forms of professional development. Exploring the relationship between psychological changes and professional skills highlights the need for emotional support as an essential factor for effective pedagogical practices. Analysis of teachers' experiences with distance learning provides valuable insights into effective methodologies, while research into the impact of distance learning on students and parental support is key to creating supportive learning environments.

The contextual focus on the experiences of teachers in Greece makes the study an even more valuable contribution as it takes into account the regional specificities and specific educational needs of the country. This creates an opportunity to develop interventions that are tailored to local challenges. The main objective of the study - providing guidance for new education policies - is crucial in the post-pandemic education context. The use of empirical data for policy development provides more effective and sustained targeted support for teachers. The overall contribution of the research is related to promoting understanding of the complexities faced by teachers and developing strategies to improve their professional and emotional well-being in the context of a dynamically changing educational environment.

IV. Knowledge of the problem

In summary, the problem that the PhD student presents in his work focuses on the psychological and professional challenges that teachers face in Greece in the post-COVID-19 era. The significant changes in the educational environment that have forced teachers to quickly move to online or hybrid forms of learning without the necessary prior preparation and support are examined in detail. Not only does this change affect teaching methods, but the intense nature of the change increases stress levels among teachers, raising concerns about professional burnout, isolation, and the qualities of the overall effectiveness of their teaching practices. One of the key aspects of the problem is the psychological impact, as teachers report increased levels of anxiety, stress and emotional exhaustion, which can negatively impact both their mental health and student outcomes. The pandemic is also leading to an additional level of strain on an education system that, even before COVID-19, was struggling with bureaucratic constraints and socioeconomic challenges. Another significant aspect is the need for professional skills development, as the shift to digital learning has necessitated the acquisition of new technical skills and the mastery of online

strategies to engage students. This requirement increases the pressure on teachers to adapt quickly to unfamiliar technologies and teaching methods, which has further exacerbated issues related to work-life balance and professional isolation. It is important to note that the challenges that existed in the education system in Greece before the pandemic, such as professional burnout caused by socio-economic factors and systemic bureaucratic complexities, are likely to have been exacerbated as a result of the sudden transition to distance learning. Furthermore, while there is a considerable body of research on teachers' experiences in other international contexts during the pandemic, there is a lack of focused research examining the specific experiences of Greek teachers. This underscores the need to examine the unique educational challenges in Greece during this period and suggests the need for studies that comprehensively examine these psychological and professional changes. Long-term educational implications are also key, as understanding the impact of these changes on teachers could inform future educational policies and reforms in Greece, ensuring that sufficient support systems are in place to strengthen teachers' capabilities and build sustainable learning environments for students. The research problem highlights the urgent need to explore the psychological and professional dimensions of teachers in post-pandemic Greece in order to fill gaps in the literature and develop practical interventions to improve teacher well-being and educational outcomes.

V. Methodology of the study

The research methodology is structured within a quantitative research paradigm and aims to provide statistically valid information on the psychological and professional changes that teachers in Greece have experienced over time since COBID 19. The quantitative approach was chosen to allow measuring, comparing and establishing relationships between variables related to teachers' psychological well-being and professional skills, with research questions aimed at understanding the magnitude and directionality of these changes. Data collection was carried out using standardised questionnaires validated in previous research to ensure reliability. The sampling method used allows the inclusion of teachers from different academic backgrounds, educational levels and geographical regions in Greece, which increases the possibility of generalizability of the results. Additionally, the application of a design that looks at experiences in different time periods through the eyes of a single person allows the tracking of dynamics in development. The questionnaire used for the study includes a demographic section and six separate sections addressing different aspects of teachers' professional and personal lives. These cover the emotional state before and after the pandemic, concerns about student learning, perceptions of the need for professional development in online teaching, the effects of the pandemic on mental health and job

satisfaction, experiences of distance learning and its impact on teaching style, and the support provided to students and their parents. For data analysis, descriptive statistical methods were used to profile the characteristics of the sample and inferential statistical techniques, such as ANOVA and t-test for comparing means, were used to examine the relationships between different variables. Special attention is paid to ethical aspects, and informed consent will be obtained from participants and privacy principles will be respected. Participants will be informed about the aims of the study and guaranteed anonymity and confidentiality. The methodology is designed to ensure reliability through representative sampling and valid data collection methods, and the results will be verified through objective evaluation and transparency in reporting. This ensures that the study will address the research questions and objectives by providing a robust and ethical framework for data collection and analysis while reflecting the complexity of teachers' experiences during the pandemic.

VI. Characteristics and evaluation of the thesis

Paraskevi Baraklianu's dissertation is an in-depth study of teachers' professional qualities in the context of mental and social isolation caused by the COVID-19 pandemic. The work addresses one of the most pressing challenges in contemporary education, namely the adaptation of the pedagogical process to digital and hybrid forms of learning, while exploring the impact of the pandemic on teachers' psychological well-being and professional development.

The study is well structured and combines three main components: theoretical part, methodology and empirical analysis. The theoretical part covers an in-depth analysis of the impact of the pandemic on the education system, including psychological aspects such as burnout, stress and social isolation. It also looks at historical parallels with pandemics of the past, which gives a broader context to the discussion.

The methodology is based on a quantitative research approach that uses standardized questionnaires validated in previous studies to ensure the validity and reliability of the data collected. The stratified random sample survey includes teachers from different geographic regions, school types, and professional backgrounds, allowing for higher external reliability. The amount of data presented through 23 figures and 25 tables is also impressive, as is the use of advanced statistical methods such as ANOVA, descriptive statistics.

The empirical analysis offers a detailed picture of changes in teachers' professional qualities, covering aspects such as emotional exhaustion, technical skills for online teaching, innovations in pedagogical approaches, and interactions with parents and students. The data are

interpreted competently and reasonable conclusions are drawn about the influence of demographic factors (age, gender, professional experience) on these changes.

The scientific contributions of the thesis are significant. The work offers an original model for the assessment of teachers' professional qualities in conditions of mental and social isolation. The results not only identify key challenges, but also provide practical guidance for the development of educational policies and professional development programmes. The relevance of the topic is indisputable, as the study fills the lack of empirical data on Greek teachers' experiences in this context. This is particularly important as the pandemic has set the stage for long-term changes in education systems around the world.

The aims and objectives of the thesis are appropriate and clearly formulated. They are in line with the research questions and cover the main aspects of the research problem. The research provides not only scientifically sound answers but also practical solutions that can be applied in real educational settings.

The conclusions of the dissertation are logically sound and the interpretation of the results is professionally presented. The author demonstrates a high level of analytical thinking, scientific precision and the ability to combine theoretical and practical aspects.

In summary, Paraskevi Georgios Baraklianu's dissertation represents a significant scholarly contribution to the field of educational and adult psychology. It demonstrates a high academic standard, practical relevance and potential for future research in the context of post-pandemic challenges in education.

VII. Contributions and relevance for science and practice

The study provides an in-depth examination of the professional qualities of teachers working in settings characterised by psychological and social isolation, revealing their roles in such challenging circumstances. One of the key contributions is the creation of a comprehensive Essential Characteristics Sheet that covers professional fears and anxieties related to teaching, technical skills required for online learning, competencies for effective distance education, abilities to cope with emotional exhaustion, and readiness for innovative pedagogical approaches. In addition, the study examines the importance of collaborating with students and parents to create a supportive learning environment. Through an empirical study, the impacts of the shift to distance education on teachers' professional characteristics are analyzed, highlighting significant outcomes associated with this transformation. It is found that the changing educational landscape requires a search for new pedagogical approaches, which leads to a modification of teachers' professional

attributes. The study confirms that professional change is essential for teachers' adaptation to new educational paradigms, highlighting the need for continuous development of teaching practices. Special attention is paid to the influence of demographic factors such as gender, age, professional experience, and school type that determine the success of professional change, providing a detailed look at teacher dynamics during the transition to online education. The findings of the study also have implications for the development of professional learning programs aimed at improving the professional skills of Greek teachers, especially in non-traditional learning environments. The significance of the study lies in its contribution to broadening the debate on educational resilience in times of crises by highlighting the importance of adaptability in teaching methodologies. The results also provide a foundation for future research on the long-term effects of online learning environments on teaching practices and teacher well-being. The study offers valuable guidance for the development of educational policies aimed at supporting teachers, particularly in crisis situations, by highlighting the need for structured professional development frameworks. Ultimately, a focus on teacher adaptation aims to improve students' learning experiences and well-being in both distance and face-to-face environments by addressing their holistic needs in the face of uncertainty. This research makes a significant contribution to understanding the evolving role of teachers and the essential qualities needed to address the challenges of contemporary educational environments, particularly during and after crises such as the Covid-19 pandemic.

VIII. Assessment of the dissertation publications

Paraskevi Georgios Baraklianu's publications reflect the scientific value and relevance of her research, focusing on significant topics related to the impact of the COVID-19 pandemic on education and society. All articles are directly related to the main themes and issues addressed in the dissertation and reinforce the author's scholarly contributions.

Baraklianou, P. (2024). *Echoes Through Time: Comparative Insights into Educational Resilience and Adaptation during the Covid-19 Era and the Golden Age of Pericles* - This publication impresses with its original approach to the comparison between contemporary educational resilience during the pandemic and the historical aspects of adaptation in the age of Pericles. The author demonstrates a thorough understanding of the interrelationship between historical and contemporary social and educational challenges. This demonstrates analytical thought and the ability to link theoretical and empirical data in a broad context. The article complements the thesis by highlighting the importance of historical perspective in understanding current educational issues.

Baraklianou, P. (2024). Changes in the psychology and professional skills of teachers during Covid-19 - This publication is directly related to the main research questions of the thesis, looking in detail at how the pandemic affected the psychological state and professional skills of teachers. The author successfully presents empirical data and justifies conclusions that support the main findings of the dissertation research. The publication is a valuable scholarly contribution to the topic and demonstrates a thorough empirical analysis.

Baraklianou, P. (2023). Corona virus and teachers' adaptation. This article offers a detailed overview of teachers' adaptation to the changes imposed by the pandemic. The author explores the processes of adaptation and the challenges that teachers have faced, examining the topic from a psychological and professional perspective. This shows consistency in the doctoral student's research interests and demonstrates her ability to identify practical issues in the education system.

Baraklianou, P. (2023). The impact of the corona virus on society and education. This publication extends the scope of the study by looking at the wider social and educational implications of the pandemic. Although it moves away from a strictly pedagogical focus, it contributes to understanding the social context in which changes in education systems unfold. This complements the thesis by providing a broader framework for analysing the impacts of COVID-19.

The publications demonstrate serious scientific interest, analytical skills and commitment to current and relevant topics. They are closely related to the dissertation, reinforcing its main conclusions and contributing to a broader understanding of the research issues. Although some of the publications are more general in their scope, this does not diminish their value; on the contrary, it broadens the context of the research. These publications testify to the maturity of the PhD student as a researcher and consolidate his/her scientific contribution in the field under consideration.

IX. Personal participation of the PhD student

Paraskevi Georgios Baraklianou's dissertation demonstrates a clear and consistent involvement of the PhD student in all aspects of the research process. The author has independently formulated the research questions, aims and objectives, and these are in full accordance with the relevance and importance of the topic at hand. The doctoral student's personal contribution is evident in the development of the research methodology, including the creation, adaptation and application of standardized data collection instruments, as well as in the performance of detailed statistical analysis. The conduct of the empirical study involving teachers from different regions

of Greece is also the result of the PhD student's initiative and organizational skills. The analysis of the results was carried out with precision and thoroughness, demonstrating the author's ability to interpret complex interrelationships between professional and psychological factors. In addition, the author has integrated an innovative theoretical approach and contemporary research models, providing an original contribution to understanding changes in teachers' professional qualities in the context of mental and social isolation. The doctoral student's personal involvement is essential for the high quality and scientific value of the dissertation.

X. Abstract

The abstract successfully synthesizes the main highlights of the study while providing a clear and structured view of its scope, aims, objectives and results. The abstract impresses with its precision and logical coherence, making it easily accessible to a wide range of readers, including non-specialists. The main merits of the abstract can be assessed against the following aspects:

The abstract presents the main points of the thesis in a clear and orderly manner, using a logical sequence that is consistent with the structure of the thesis. This facilitates the reader in understanding the complex issues of the research.

The abstract is of a relevant length, including all the key components of the thesis - from the theoretical framework and methodology to the main conclusions and recommendations. At the same time, the author has avoided going into unnecessary detail by focusing on the most essential aspects.

The scientific contributions of the study are clearly articulated, highlighting the originality of the approach and the practical significance of the results. It effectively communicates the relevance of the research in the context of post-pandemic educational challenges.

The style of writing in the abstract is clear and accessible, allowing a wider audience - not only specialists but also practitioners, teachers and policy makers - to benefit from the research.

XI. Critical comments and recommendations

This dissertation is a valuable study in the field of educational and age psychology, but like any scientific study, it has some limitations that should be pointed out.

Despite the stated intention of a longitudinal study, as indicated on page 93, a true longitudinal approach, where the same individuals are studied at different points in time, has not actually been implemented. Instead, participants were asked to rate their experiences for three time conditions - before the pandemic, during the pandemic and after the pandemic. This did not provide

objective data on changes over time, but relied on retrospective self-assessments that were subject to cognitive biases and recall inaccuracies.

No regression analysis was performed, which is also referred to on page 93.

Despite the impressive amount of data presented through tables and graphs, there is a lack of sufficient interpretation of some of them. Some graphs and tables are left without detailed comments, which may make it difficult for the reader to understand their significance.

Although the sample covers a wide range of teachers, possible biases related to the snowball approach and associated with the demographic characteristics of the participants are not highlighted. For example, whether the sample evenly represents the different regions and socio-economic strata in Greece.

Despite these critical remarks, it is important to stress that they do not significantly limit the scientific contributions and the substantive value of the dissertation. The study offers a significant empirical basis for understanding changes in teachers' professional qualities under conditions of mental and social isolation. Rather, the limitations open opportunities for future research to deepen and elaborate on the findings.

XII. Personal impressions

Paraskevi Georgios Baraklianu impresses with his youth, ambition and drive for rapid professional and academic development. Despite her relatively short career, she demonstrates remarkable maturity in her approach to research and teaching, which is the result of both her solid academic background and her experience in different educational contexts. Her analytical thought is clearly evident, as she displays an ability for systematic analysis of information, logical reasoning, and drawing conclusions based on scientific evidence.

One of her strongest attributes is her penchant for fact-finding and basing her conclusions on empirical data. This is particularly evident in the way she has structured her dissertation - with attention to detail, using established scientific methodologies and evidence. She also possesses exceptional synthesis skills that allow her to combine different sources of information into a comprehensive and thorough analysis. In addition, she displays an ability to identify key issues in contemporary educational science, selecting topics that are both topical and of significant practical contribution.

The PhD student impresses with his orientation towards the research of contemporary and relevant problems for educational practice, successfully managing to put them in a scientific context and to propose practical solutions. Her interest in topics related to the psychological and

professional challenges faced by teachers, especially in crisis situations, shows not only professional commitment but also a deep understanding of the needs of contemporary education.

Also impressive is her discipline and commitment to scholarly work, manifested in her ability to organize and execute large-scale research with a high degree of detail and scientific precision. I am confident that her intellectual ability and dedication will continue to establish her as a significant researcher in the field of educational and adult psychology.

XIII. Recommendations for future use of the dissertation contributions and results

The results and contributions of Paraskevi Georgios Baraklianu's dissertation provide a solid basis for developing long-term strategies and policies to improve the status of teachers in the education system. Here are the main recommendations for the future use of these results:

Continuous monitoring of the status of teachers. Based on the methodology and findings of this dissertation, a system can be established to regularly monitor teachers' psychological well-being and professional needs. This would include periodic surveys and assessment of factors that influence their motivation, stress, professional development and job satisfaction.

Support policy development. The results of the study highlight the need for policies aimed at actively supporting teachers. These policies could include psychological support programmes, stress management training, building skills to adapt to innovations in education, and work-life balance support.

Creating platforms for exchange of experiences. Based on the findings on the need for professional development and adaptation to new technologies, networks or platforms for sharing good practices between teachers can be created. This would encourage collaboration and provide a space for the exchange of ideas and support.

Support for innovation in pedagogical approaches. The research contributions in this dissertation related to teacher adaptation to digital and distance learning can be used to develop training programs that prepare teachers for new pedagogical challenges. This could include courses on integrating technology into instruction, working in hybrid formats, and interacting with families in a distance environment.

In conclusion, the contributions of this dissertation offer a sustainable model for expanding knowledge about teachers' conditions and for developing interventions to improve their well-being and effectiveness. Integrating the findings into educational policies and practices will ensure that the education system is adaptive and resilient in response to contemporary challenges.

XIV. Conclusion

The dissertation of Paraskevi Georgios Baraklianu is an example of a contemporary and relevant scientific study that addresses some of the most significant challenges in the education system posed by the COVID-19 pandemic. The scientific contributions of the work are undeniable - the research provides an important empirical basis and practical guidance that can inform the development of policies and interventions to support teachers.

Paraskevi Georgios Baraklianu demonstrates outstanding personal and academic qualities, including analytical thought, synthesis skills and the ability to handle complex research tasks. Based on the high scholarly merit of the dissertation and the scientific contributions it offers, I recommend that Paraskevi Georgios Baraklianu be awarded the degree of Doctor of Education and Research.

16.11.2024

Member of the scientific jury :

/ assoc. prof. Manol Manolov, DSc /